

TÄIENDKOOLITUSE ÕPPEKAVA

	Nimetus	Sisu
1	Õppekava kinnitamise kuupäev ja number	<i>Arengu Hüpe MTÜ</i> <i>1.02.2026</i>
2	Õppekava nimetus	Sundkontrolli ja vaimse vägivalla äratundmine ning dokumenteerimine spetsialistidele
3	Õppekava koostamise alus	<p>Spetsialistid puutuvad üha sagedamini kokku keerukate peresüsteemidega, kus konflikt, manipulatsioon ja sundkontroll võivad jääda varjatuks. Sellistes olukordades on oluline osata eristada tavapärasest peresisest konflikti psühholoogilisest domineerimisest ning hinnata ohvri ja lapse turvalisust ja kogemuslikku mõju.</p> <p>Õppekava on koostatud tuginedes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • CLEAR mudeli perevägivalla ja sundkontrolli käsitlustele • traumateadliku praktika põhimõtetele • lapse turvalisust ja heaolu arvestavale lähenemisele • süsteemse peredünaamika analüüsi põhimõtetele • spetsialistide vajadusele juhtumite professionaalseks dokumenteerimiseks <p>Õppekava arvestab spetsialistide praktilist vajadust analüüsida keerulisi juhtumeid ning koostada selget ja erapooletut dokumentatsiooni.</p>
4	Õppekavarühm (ISCED 2013)	0319 – Sotsiaal- ja käitumisteadused
5	Üldeesmärk	Koolitus loob eeldused, et spetsialist suudab töötada ohutult ja lapsekeskse lähenemisega kõrge konfliktiga perede juhtumites. Koolituse tulemusel omandab spetsialist teadmised ja praktilised võtted vaimse vägivalla, sundkontrolli ja vanemliku võõrandamise ära tundmiseks ja dokumenteerimiseks.
6	Sihtgrupp	Koolitus on suunatud spetsialistidele, kes oma töös puutuvad kokku perevägivalla, lapse mõjutamise ja vanemliku võõrandamise, sundkontrolli või kõrge konfliktiga peredega ning vajavad selleks süvendatud teadmisi ja praktilisi töövõtteid.
7	Õpingute alustamise tingimused	<ul style="list-style-type: none"> • Soovituslik eelnev kogemus töös perede või lastega. • Valmidus analüüsida päriselulisi juhtumeid. • Valmisolek töötada trauma- ja perevägivalla teemadega.

8	Ülevaade õppeprotsessist, maht ja ülesehitus	<p>Koolitus koosneb loengutest, aruteludest, praktilistest ülesannetest, juhtumianalüüsides (anonüümsed), rollimängudest ja simulatsioonidest, refleksioonist ja dokumenteerimisest.</p> <p>Kogumaht: 20 ak t Kontaktõpe: 16 ak t (sh praktilised harjutused 6 ak t) Iseseisev töö: 4 ak t (juhtumianalüüs + refleksioon)</p>
9	Õppekeskkond ja vahendid	<p>Kontaktõpe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koolitusruum, kus on tagatud privaatsus, sobiv valgustus ja ventilatsioon • projektor, ekraan, tahvel, töölehed. <p>Veebiõpe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvuti, internet, mikrofoni ja kaamera; • turvaline ja privaatne ruum.
10	Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust spetsialist:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Selgitab sundkontrolli ja vaimse vägivalda peamisi tunnuseid ja mehhanisme. 2. Analüüsib perevägivalda juhtumites sundkontrolli ja manipulatsiooni mustreid. 3. Hindab lapse turvalisust ja trauma kogemuslikku mõju peresuhetes. 4. Koostab ohvri juhtumianalüüsi ja dokumenteerib olukorra professionaalselt.
S	Õppe sisu / teemad + mahud	<p>Moodulipõhine ülesehitus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sundkontroll ja vaimne vägivald (4 ak t) – vormid, tunnused, võimudünaamika, ohvri psühholoogiline kogemus 2. Kontrolli ja manipulatsiooni mustrid (4 ak t) – manipulatsioonistrateegiad, kontrollimehhanismid, peredünaamika, mõju lapsele 3. Lapse turvalisuse ja (trauma) kogemusliku mõju hindamine (4 ak t) – lapse kogemus, trauma mõju, turvalisuse hindamine, riskitegurid 4. Juhtumite analüüs ja professionaalne dokumenteerimine (2 ak t) – juhtumianalüüs, käitumispõhine kirjeldamine, tõendus põhine dokumenteerimine, raporti struktuur
12	Koolitusmeetodid ja õppevormid	<p>loeng-arutelud; juhtumianalüüsid (sh süsteemsed juhtumid); praktilised ülesanded ; rollimängud ja simulatsioonid; rühmatöö; individuaalne refleksioon; veebikoolitus või kontaktõpe.</p>

13	Kasutatavad õppematerjalid	<ul style="list-style-type: none"> • Koolitaja koostatud slaidid • Töölehed • Juhtumianalüüsi materjalid • CLEAR™ mudeli kasutamine
14	Hindamine (lõpetamise tingimused)	<p>Hindamismeetodid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • juhtumianalüüs koolitusel käsitletud näidisjuhtumi põhjal • praktiline ülesanne sundkontrolli ja manipulatsiooni mustrite tuvastamiseks • lapse turvalisuse ja kogemusliku mõju analüüs etteantud juhtumi põhjal • kirjalik või struktureeritud juhtumi dokumenteerimise ülesanne <p>Hindamiskriteeriumid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • selgitab sundkontrolli ja psühholoogilise väärkohtlemise peamisi tunnuseid ning mehhanisme • tuvastab ja kirjeldab manipulatsiooni ning kontrolli mustreid perevägivalda juhtumites • analüüsib lapse turvalisust ja kogemuslikku (trauma) mõju peresuhetes • koostab juhtumianalüüsi ning dokumenteerib olukorra professionaalses ja neutraalses vormis <p>Lõpetamise tingimus: Arvestatud, kui õppija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaleb vähemalt 80% mahust; • esitab sekkumisplaani või juhtumianalüüsi
15	Koolitajate kvalifikatsioon	Kõrge konfliktitasemega suhtedünaamikate ja vanemliku võõrandamise valdkonna spetsialist; perelepitaja ja psühhoterapeut; erialane kogemus riskiperede ja ohvritega töötamisel; täiskasvanute koolitaja kompetentsid.
16	Lõpetamisel väljastatav dokument	<p>Tunnistus – kui hindamisnõuded on täidetud</p> <p>Tõend – kui õpiväljundeid ei hinnatud, kuid õppija osales</p>
17	Läbiviimise keel	Eesti keel
18	Õppekava koostaja	Grete Kald- suhtevägivalda ja kontrolli dünaamika spetsialist, psühhoterapeut ja perelepitaja